
کودکان کار

جلال صفارزاده



پارس کتاب

سرشناسه : صفارزاده، جلال، ۱۳۱۹ -
عنوان و نام پدیدآور : کودکان کار / جلال صفارزاده.
مشخصات نشر : تهران : پارس کتاب، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری : ۱۴۴ص. - مصور.
شابک : 978-964-8317-58-9
وضعیت فهرست نویسی : فیا
موضوع : کودکان کار
رده بندی کنگره : H۳۱۴/۶۳ص ۷/۱۳۹۲
رده بندی دیویی : ۳۳۱/۳۱
شماره کتابشناسی ملی : ۳۱۳۳۹۶



پارس کتاب

کودکان کار

جلال صفارزاده

نوبت چاپ: اول: ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

تنظیم و صفحه آرایی: جهان فارس

لیتوگرافی: اطلس

چاپ و صحافی: مدیران

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۳۱۷-۵۸-۹

۷۳۰۰ تومان

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، خ ۱۲ فروردین، خ وحید نظری، پلاک ۱۰۵، واحد ۲

تلفن: ۶۶۹۶۳۱۳۲ نمابر: ۶۶۹۶۰۸۲۳

E: info@parsketab.org – www.parsketab.org

اسرار ازل را نه تو دانی و نه من

وین حرف معانی تو خوانی و نه من

بست اندر پس پرده گفتگوی من و تو

چون پرده براقند تو مانی و نه من

(خاتم)

تقدیم به روان پاک پدر و مادرم که
سروش و آوای مهربانی بوده‌اند.

www.ketab.ir

تقدیرم که در این کار و تلاش که در این جا هم همه سخت در حال کوشش هستند و مستغنیای زیادی
را تحمل می کنند ولی بار هم امیدواریم آینده ای روشنتر هستند و هر شبستان را به امید صبحی بهتر می گذرانند
و صبحستان را به امید شبی بهتر، این همه کسان هستند که رؤیاهای بزرگوار خود را در کوشششان مستغنی
کنند و تلاش است. این کوشش کسان هستند که سرورشان خداوند آرایشان را به ایراد هم می آورند
می رسانند.
این کتاب، آه که در این میان نشین ایران تقدیم می کنم

میرزا حسن حسینی

www.ketabon.com

فهرست مطالب



عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۱۳
کودکان فقیر جهان.....	۱۷
۱- کودکان کار.....	۱۸
۲- بهره‌برداری جنسی از کودکان.....	۲۰
کودکان سرباز.....	۲۱
کودکان خیابانی.....	۲۱
کودک همسری.....	۲۳
تعریف فساد.....	۲۴
آسیب‌های اجتماعی.....	۳۵
۱- منظور از آسیب یا کجروی اجتماعی چیست؟.....	۳۸
۲- در ایران با چه گونه‌هایی از آسیب‌های اجتماعی سروکار داریم؟.....	۴۰
۳- هریک از آسیب‌های اجتماعی عمده در ایران دارای چه ویژگی‌هایی است؟.....	۴۱
تکذبی‌گری.....	۵۵
تعاریف تکذبی.....	۵۶
علل و ریشه‌های تکذبی.....	۶۰
بررسی وضعیت کودکان خیابانی.....	۶۷
ضرورت تحقیق و بررسی کودکان خیابانی.....	۷۲
اثرات زندگی در خیابان بر کودکان.....	۷۸

تحقیقات درمورد کودکان خیابانی در ایران.....	۷۹
علل فرار کودکان در خانواده پرجمعیت.....	۸۱
علل فرار در خانواده‌های تک‌سرپرست تحت تکفل پدر.....	۸۲
علل فرار در خانواده‌های تک‌سرپرست تحت تکفل مادر.....	۸۲
تحقیقات درمورد کودکان خیابانی در خارج.....	۸۳
نظریه یادگیری اجتماعی.....	۸۸
نظریه کنترل اجتماعی.....	۸۹
نظریه فشار.....	۹۱
نظریه اصالت ساخت و کارکرد.....	۹۲
نظریه انگزنی.....	۹۳
سوءاستفاده جنسی کودکان در گذشته‌های دور.....	۹۷
اماکن فساد - در روزگاران گذشته.....	۹۹
سوءاستفاده جنسی از پسران.....	۱۰۱
کار و حقوق کودکان.....	۱۰۳
کار کودکان به مثابه یک جرم.....	۱۰۳
کار کودکان در معاهدات بین‌المللی.....	۱۰۴
جرم‌انگاری و تکدی‌گری کودکان.....	۱۰۵
بچه‌ها به دنبال کدام حقوق هستند؟.....	۱۰۷
حقوقی که دنیا برای کودکان به رسمیت شناخت.....	۱۰۸
کمیته حقوق کودک سازمان ملل متحد.....	۱۱۳
ایران هم به کنوانسیون حقوق کودک پیوست.....	۱۱۳
اولویت، حقوق کودک.....	۱۱۶
پروتکل‌های اختیاری.....	۱۱۸
جدیدترین ماده الحاقی کنوانسیون حقوق کودک.....	۱۱۸
مرجع ملی حقوق کودک.....	۱۱۹
حقوق کودک را به رسمیت نمی‌شناسیم.....	۱۲۰

پیشگفتار

به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد

با درود فراوان به شما گرامیان و خوانندگان عزیز:

آنچه در این نوشتار از نظر شما صاحب نظران ارجمند می‌گذرد، برداشتی از مجموعه مقالات پژوهشگران زحمتکش و فرهیخته و دانشمندان جامعه‌شناس کشور است که اوقات عزیز خود را صرف تحقیق در مسائل اجتماعی به‌خصوص آسیب‌های آن نموده‌اند. آنچه سبب شد بنده حقیر، گردآورنده این مقالات، به این کار اقدام نمایم مشاهده روزمره کودکان خیابانی دختران و پسرانی است که به نحوی سرگردان و حیران‌اند و با انجام کارهای کاذب به اداره زندگی خود روزگار می‌گذرانند. همیشه بنده از رنجی که این کودکان و نوجوانان می‌برند، متأثر و دل‌آزرده می‌شوم، چون این عزیزان بی‌خانمان و آواره، فرزندان عزیز ما ایرانی‌ها هستند، که به لحاظ مشکلات اقتصادی زندگی و برخوردهای خشن خانواده که آن هم خود زمینه اقتصادی دارد، تن به هر کاری که پیش آید داده‌اند و خواهند داد.

خواندن این سطور ممکن است شما عزیزان را ناراحت نماید ولی چه می‌شود کرد باید آسیب‌های اجتماعی را یادآور شد چون همه ما در رفع این آسیب‌ها می‌توانیم به اندازه توان خود مساعدت نماییم و هر کودک چه پسر و چه دختر را فرزندان خود بدانیم و آن عزیزان را از یاد نبریم و ضرب‌المثل شکرانه‌ی بازوی توانا، بگرفتن دست ناتوان است را مدنظر قرار دهیم و آن را با عمل خود مصداق بخشیم. ممکن است این سؤال پیش آید که مسئولین جامعه باید فکری اساسی برای این مشکل داشته باشند. حقیر منکر این نظر نیستم؛ ولی بروز آسیب‌های اجتماعی از خانواده و در نهایت از جامعه است. باید همه ما همکاری کنیم بخش اصلی این امر با مسئولین کشور و بخش باقی با همکاری همه ما است. تا شاهد روزگار رقت‌آور و رنج‌آور کودکان فراری از خانه، چه دختر و چه پسر نباشیم و باور داشته باشیم هرچه این پدیده در اجتماع شایع‌تر شود، در نهایت دودش به چشم همه ما خواهد رفت. اغلب جامعه‌شناسان و پژوهشگران بروز آسیب‌های اجتماعی به‌خصوص کودکان کار، کودکان خیابانی، دختران فراری و ولگردان جامعه را در ریشه‌های اقتصادی ذکر کرده‌اند، و عدم رعایت عدالت اجتماعی در برخورداری از ثروت ملی را، یادآور شده‌اند و آرزو مندیم که مسئولین جامعه این مهم را در اولویت کارهای اساسی خود قرار دهند و به تخصیص بهینه منابع همت گمارند، تا این بیماری بیش از این، فرزندان بی‌گناه ما را به سوی بزهکاری و خودفروشی، و مواد مخدر سوق ندهد. پیشاپیش از محققین و پژوهشگران ارجمند و گرامی که از مقالات آن‌ها در این مجموعه استفاده شده پوزش طلبیده و سپاسگزار هستم.

لازم می‌دانم از همکاری دوست دانشمندم جناب آقای مهندس مسعود شکوئی که در تهیه این نوشتار همراهی کردند و اطلاعاتی در دسترس بنده گذاردند، قدردانی کنم و از دوست دیرینه جناب مهندس علی‌اکبر صالحی که

از افراد خوشنام و فرهیخته صنعت نفت کشور می‌باشد و همکاری فراوانی نموده‌اند سپاسگزارم. ضمناً از دوست گرامی و همشهری ارجمندم جناب آقای حسین گلزاری که انسانی فرهیخته و تجسمی از فداکاری و مهربانی است صمیمانه قدردانی می‌نمایم و از همشهری ارجمند و گرامی، جناب آقای دکتر رحمت‌اله خواجه‌نوی استاد دانشگاه شهید بهشتی که همواره بار رساندن اطلاعات لازم را برای تهیه این مجموعه به دوش کشیده سپاسگزارم. از همشهری دیگرم جناب آقای دکتر اصغر ارجمندنیا، جامعه‌شناس خوب و برجسته که مقالات را مورد مطالعه و ویراستاری قرار داده تشکر و سپاسگزاری می‌نماید.

از برادرزاده ارجمندم آقای مهندس فرزاد صفارزاده که در تهیه این مجموعه همواره یار و یاور بنده بوده و هست بسیار قدردانم. همچنین از آقای مهندس سیامک محمودیان دهگردی دانشجوی دکترا در آمریکا که مطالب فراوانی در دسترس بنده قرار دادند صمیمانه قدر دانم و برای ایشان آرزوی موفقیت دارم.

از نشر پارس کتاب، به‌خصوص مدیرعامل گرامی جناب آقای سیدمحمد تقی که زحمات فراوانی را برای نشر کتاب‌های مربوط به اینجانب به‌خصوص این کتاب که دقت فراوانی در نشر آن مبذول نموده‌اند سپاسگزارم.

در خاتمه باز هم از خوانندگان عزیز و ارجمندم تمنا می‌نمایم که کمی و کاستی نوشته‌ها را به دیده اغماض بنگرند، چون اینجانب نه ادیبم و نه از ادبیات بهره زیادی دارم. فقط برای این که حقیر یادی از فرزندان عزیزمان که کودکان کار و خیابانی مثل فرزندان حقیقی حقیرند یادی کرده باشیم.

به آرزوی روزی که شاهد زندگی رقت‌بار کودکان کار نباشیم

کوچک شما - جلال صفارزاده